

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Dějepis

Sada: 3

Číslo materiálu v sadě: 19

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Sametová revoluce v Československu

Jméno autora: Mgr. Vladislava Heglasová

Předmět: Dějepis

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: sametová revoluce, 17. listopad 1989, Občanské fórum, Václav Havel

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Žák dokáže vysvětlit jedinečnost listopadové revoluce 1989 v Československu, úlohu Občanského fóra v demokratizačním procesu v polistopadovém období a význam osobnosti Václava Havla a dalších protagonistů sametové revoluce.

Metodický list/anotace

Motivační prezentace poskytuje žákovi osnovu faktů, ukázky a průvodní úkoly, na základě kterých žák dokáže popsat nejen atmosféru, ale i sled událostí listopadové revoluce 1989, dále vysvětlit její význam pro další politické směřování našeho státu a zhodnotit její ohlas v zahraničí.

Datum vypracování: 20.5. 2013

SAMETOVÁ REVOLUCE 1989

Úkol:

**Čím se liší 80. léta
od předchozích
70. let?**

Řešení:

80. léta na rozdíl od 70. let tvrdé normalizace znamenala kulturní a politické uvolnění v důsledku změn v okolní Evropě:

- ❖ „perestrojka a glasnost“ v SSSR (Michail Gorbačov)
- ❖ postupný rozpad sovětského bloku
- ❖ pád komunismu v Polsku, Maďarsku a Rumunsku
- ❖ pád Berlínské zdi 9.11.1989 ve Východním Německu

80. léta

Obrázek č. 1

Obrázek č. 3
Berlínská zeď
u Braniborské brány
9. listopadu 1989

Obrázek č. 2
Sovětská známka
z roku 1988

Obrázek č. 4
Jednání polské **Solidarity**
s komunistickou vládou u
kulatého stolu 6.2.1989.

Michail Gorbačov v diskusi mezi čtyřma očima
s americkým prezidentem **Ronaldem Reaganem**
na summitu v Ženevě 19. listopadu 1985.

SAMETOVÁ REVOLUCE 1989

Co předcházelo:

- ❑ perestrojka a glasnost' v ČSSR přijaty vedením vlažně (G. Husák, M. Jakeš)
- ❑ opozice kolem malé skupiny lidí spojené s Chartou 77 v čele s Václavem Havlem
- ❑ v letech 1988–89 několik protivládních demonstrací k výročí 21. srpna a 28. října
- ❑ mezi 15.–20. lednem 1989 série demonstrací k 20. výročí úmrtí Jana Palacha (tvrdý zásah policie)
- ❑ během Palachova týdne vznikla petiční akce Několik vět (do 29. června shromážděno 40 000 podpisů)

SAMETOVÁ REVOLUCE 1989

Obrázek č. 5

Ukázka:

Odkaz:
<http://www.youtube.com/watch?v=bfjiWJ4C1c>

Pamětní deska na Národní třídě

Úkol:

**Pokuste se na základě ukázky
rekonstruovat průběh
demonstrace
17. listopadu 1989.**

- a) **20:15** již nebylo možné obklíčení opustit → studenti byli speciálními oddíly policie surově zbiti.
- b) policií byl zablokován přístup do centra
- c) pochod po nábřeží Vltavy až k Národnímu divadlu
- d) policejní kordon zatarasil Most 1. máje
- e) pochod na Vyšehrad ke hrobu Karla Hynka Máchy
- f) v 19:25 byla kordonem přehrazena Národní třída a následně zablokován ústup Národní třídou zpět směrem k Národnímu divadlu
- g) 5 000 lidí pokračovalo směrem na Karlovo náměstí
- h) demonstrující zahnuli na Národní třídu a pokračovali směrem na Václavské náměstí
- i) na Albertově začala v **16:00** manifestace studentů pražských VŠ zpěvem písně Gaudeamus igitur

Řešení:

1. i) na Albertově začala v **16:00** manifestace studentů pražských VŠ zpěvem písně Gaudeamus igitur
2. e) pochod na Vyšehrad ke hrobu Karla Hynka Máchy
3. g) 5 000 lidí pokračovalo směrem na Karlovo náměstí
4. b) policií zablokován přístup do centra
5. c) pochod po nábřeží Vltavy až k Národnímu divadlu
6. d) policejní kordon zatarasil Most 1. máje
7. h) demonstrující zahnuli na Národní třídu a pokračovali směrem na Václavské náměstí
8. f) v 19:25 byla kordonem přehrazena Národní třída a následně zablokován ústup Národní třídou zpět směrem k Národnímu divadlu
9. a) **20:15** již nebylo možné obklíčení opustit → studenti byli speciálními oddíly policie surově zbiti

SAMETOVÁ REVOLUCE 1989

Co následovalo:

- **17.11. - 29.12.1989** - „sametová revoluce“ → pád komunismu v ČSSR
- ✓ založení Občanského fóra
- ✓ dvouhodinová generální stávka po celém území ČSSR (motto: „Konec vlády jedné strany“)
- ✓ otevřeny hranice
- ✓ Marian Čalfa – pověřen sestavením nové vlády
- ✓ Alexander Dubček - předsedou Federálního shromáždění
- ✓ Václav Havel - zvolen prezidentem republiky (29.12.)

Václav Havel

jedna z ústředních postav sametové revoluce

Obrázek č. 6

Tribuna u sochy sv. Václava po 17. listopadu 1989

Obrázek č. 7

Transformace společnosti:

- přechod k tržnímu hospodářství – kuponová privatizace (Václav Klaus)
- restituce
- odchod sovětských vojsk 1990 -1991
- 1992 - rozpad Československa
- 1999 – vstup České republiky do NATO
- 2004 – ČR a SR členy EU

Václav Havel

na konferenci „Svoboda a její nepřátelé“

Praha, 14. listopad 2009

Obrázek č. 8

Václav Havel
(1936 - 2011)

9. prezident
Československa
(1989 – 1992)
1. prezident
České republiky
(1993 – 2003)

Odkazy:

<http://www.youtube.com/watch?v=bfjziWJ4C1c>

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 20.5.2013]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Reagan_and_Gorbachev_hold_discussions.jpg >

Obrázek č. 2

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 20.5.2013]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Soviet_Union_stamp_1988_CPA_5942.jpg >

Obrázek č. 3

REAM, Sue. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 20.5.2013]. Dostupný na WWW:

< <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:BerlinWall-BrandenburgGate.jpg> >

Obrázek č. 4

CIOLEK, Erazm. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 20.5.2013]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Okragly_Stol_1989.jpg >

Obrázek č. 5

PILNÝ, Rémi. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 20.5.2013]. Dostupný na WWW:

< [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:17listopadu89_pomnik_\(detail\).JPG](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:17listopadu89_pomnik_(detail).JPG) >

Obrázek č. 6

PIERZETP. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 20.5.2013]. Dostupný na WWW:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Prague_November89_Wenceslas_Monument.jpg >

Obrázek č. 7

SKÁLA, Ben. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 20.5.2013]. Dostupný na WWW:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:V%C3%A1clav_Havel_na_V%C3%A1clavsk%C3%A9m_n%C3%A1m%C4%9Bst%C3%AD_17._listopadu_2009c.jpg >

Obrázek č. 8

SLÁMA, Ondřej. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 20.5.2013]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:V%C3%A1clav_Havel_cut_out.jpg >